

III

(Akty przygotowawcze)

EUROPEJSKI KOMITET EKONOMICZNO-SPOŁECZNY

528. SESJA PLENARNA EKES-U W DNIACH 20 I 21 WRZEŚNIA 2017 R.

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego »Rozwój unii celnej UE i zarządzanie nią«”

[COM(2016) 813 final]

(2017/C 434/07)

Sprawozdawca: **Dimitris DIMITRIADIS**

Wniosek o konsultację	Komisja Europejska, 17.2.2017
Podstawa prawna	Artykuł 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji
Data przyjęcia przez sekcję	5.9.2017
Data przyjęcia na sesji plenarnej	20.9.2017
Sesja plenarna nr	528
Wynik głosowania	162/0/3
(za/przeciw/wstrzymało się)	

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES uważa, że skutecznie funkcjonująca unia celna stanowi konieczny warunek procesu integracji europejskiej z myślą o zapewnieniu swobodnego przepływu towarów i wzmocnieniu konkurencyjności oraz potencjału handlowego i negocyjacyjnego UE. Jest także ważnym atutem w tworzeniu unii bezpieczeństwa, gdyż znacznie przyczynia się do zwalczania nowo pojawiających się i niespotykanych dotychczas zagrożeń dla bezpieczeństwa, chroniąc bezpieczeństwo obywateli i interesy finansowe.

1.2. EKES jest zdania, że głównym celem nowych przepisów prawa celnego jest uproszczenie procedur i dostosowanie ich do najnowszych danych, jak również że skuteczne stosowanie unijnego kodeksu celnego przyczyni się do zwiększenia konkurencyjności gospodarczej UE na całym świecie.

1.3. EKES popiera wniosek Komisji dotyczący rozwoju struktury zarządzania unią celną, jednak uważa, że ustanowienie jej w kompleksowy sposób wymaga wielopoziomowych reform i zdecydowanych działań natury technicznej, które nie powinny wiązać się ze zmianą kompetencji UE ani naruszać równowagi między instytucjami. EKES podkreśla jednak, że wszelkie podejmowane reformy nie powinny stanowić przeszkody dla ułatwiania legalnego handlu lub dla ochrony praw podstawowych.

1.4. EKES uważa, że skuteczne stosowanie przepisów celnych polega przede wszystkim na działaniach zmierzających do zminimalizowania możliwości różnych interpretacji przez administracje państw członkowskich. Wymaga to najpierw ukończenia tworzenia interoperacyjnych systemów komputerowych oraz przejścia do całkowicie cyfrowego środowiska, z wykorzystaniem szeregu zasobów, na których opierają się organizacja i funkcjonowanie organów krajowych.

1.5. EKES uważa, że konieczne jest przestawienie się na automatyczną odprawę scentralizowaną w celu ułatwienia koordynacji środków zapobiegania i zwalczania działalności przestępczej oraz ochrony interesów finansowych UE z myślą o ochronie praw, interesów i bezpieczeństwa przedsiębiorstw i europejskich konsumentów. Wzywa więc do ustanowienia Prokuratury Europejskiej, która mogłaby wnieść pozytywny wkład w osiągnięcie tego celu.

1.6. Zdaniem EKES-u potrzebna jest wspólna europejska strategia celna, która uwzględniałaby podwójną rolę organów celnych, a mianowicie kontrolę na granicach oraz zadania mieszane, obejmujące kontrolę celną i pobór ceł, a także wносиła wkład w zapobieganie i zwalczanie działalności przestępczej. Jednocześnie strategia ta musi zapewniać optymalizację zasobów materialnych i ludzkich przez inwestycje w rozbudowę i modernizację zasobów materialnych oraz nadanie priorytetu szkoleniom i gotowości zasobów ludzkich, a także opracowanie unijnych środków wsparcia administracyjnego przy stosowaniu odpowiednich przepisów oraz ściślejsze monitorowanie ich stosowania.

1.7. EKES uważa, że strategię tę należy opracować z uwzględnieniem różnorodności przedsiębiorstw, które muszą przestrzegać przepisów celnych, oraz natychmiastowej potrzeby wykorzystania nowych technologii i innowacji przy zapewnieniu pełnego poszanowania prywatności danych osób fizycznych i przedsiębiorstw oraz praw własności intelektualnej, przemysłowej i handlowej, a także przy uwzględnieniu czynnika ludzkiego, który jest siłą napędową organów celnych. Szczególną uwagę należy zwrócić na mikroprzedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) oraz konsumentów.

1.8. EKES uważa, że należy wzmocnić działanie zdecentralizowanego modelu operacyjnego poprzez współpracę administracyjną, z zapewnieniem centralnej koordynacji przez organ lub organizację ds. wsparcia pod kierownictwem Komisji i przy zaangażowaniu Grupy ds. Polityki Celnej, tak aby udzielać wsparcia w kwestiach związanych z wdrażaniem unijnego kodeksu celnego. Organ ten miałby również za zadanie m.in. zarządzanie ukierunkowanymi na kwestie bezpieczeństwa programami działań i szkoleń, zapewnienie wysokiego poziomu specjalizacji oraz szerzenie wiedzy fachowej w sektorze celnym. Jednocześnie mógłby wydawać wytyczne umożliwiające szybką i bezpośrednią reakcję na nowe wyzwania.

1.9. EKES uważa również, że niezwykle ważne jest rozszerzenie i wzmocnienie programów „Cła 2020” i Fiscalis 2020, które mogą pełnić rolę katalizatorów ukierunkowanej absorpcji środków na potrzeby zarządzania (szkolenia, rozpowszechnianie informacji, działania operacyjne, sprzęt itp.).

1.10. EKES z niecierpliwością oczekuje intensywnego procesu zawierania z partnerami handlowymi umów w sprawie wzajemnej pomocy administracyjnej w pełni odzwierciedlających stale rozwijającą się współpracę handlową z państwami trzecimi oraz umowę Światowej Organizacji Handlu (WTO) o ułatwieniach w handlu.

1.11. EKES jest zdania, że należy podjąć kluczowe działania w obszarach bezpieczeństwa i ochrony, w których organy celne już teraz muszą radzić sobie z wyzwaniami. W związku z tym uważa, że współpracę między organami celnymi a organami policji należy oprzeć w większym stopniu na podstawach instytucjonalnych i koordynować na szczeblu centralnym. Konieczne jest także wzmocnienie międzysektorowej współpracy między organami europejskimi a służbami zdecentralizowanymi w celu wzmocnienia działań Unii i zwiększenia jej obecności na granicach zewnętrznych za pośrednictwem państw członkowskich. Celem tej współpracy powinno być m.in. zwalczanie finansowania terrorystów i handlu bronią oraz dokładniejsze kontrolowanie produktów podwójnego zastosowania i powiązanych z nimi technologii. Ponadto należy zwalczać zjawisko podrabiania i piractwa w sposób wydajny i skuteczny.

1.12. EKES uważa, że wszystkie podejmowane środki muszą koniecznie obejmować otwarty dialog ze wszystkimi zainteresowanymi stronami (przedsiębiorcami, konsumentami, organami celnymi, funkcjonariuszami celnymi, związkami zawodowymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego) w celu uzyskania jaśniejszego i pełniejszego obrazu kwestii, które należy rozwiązać, przy uwzględnieniu interesów wszystkich stron.

1.13. Ponadto EKES uważa, że niezależnie od przyjętego podejścia na rzecz modernizacji unii celnej należy należycie uwzględnić zmiany sytuacji na granicach zewnętrznych Unii, jakie spowoduje wystąpienie z UE Zjednoczonego Królestwa.

2. Ogólne kwestie dotyczące unii celnej

2.1. Unia celna stanowi konieczny warunek integracji europejskiej, w szczególności dla zapewnienia jednolitego i sprawnego wdrożenia swobodnego przepływu towarów odbywającego się w sposób bezpieczny, przejrzysty oraz przyjazny dla środowiska i dla konsumentów, który pomaga skutecznie przeciwdziałać działalności transgranicznej podlegającej sankcjom karnym⁽¹⁾.

2.2. Unia celna stanowi fundament jednolitego rynku, dlatego musi w pełni odzwierciedlać jego potrzeby. Przyczyniła się również do zwiększenia konkurencyjności UE na rynku światowym. Bardzo znaczące są wpływy do budżetu europejskiego z tytułu należności celnych. Na przykład w 2015 r. przychody te wynosiły 18,6 miliarda EUR, co stanowiło 13,6 % budżetu UE.

2.3. Obok środków ochronnych w postaci zakazów oraz środków skierowanych na zapewnienie bezpieczeństwa obywatelom UE, utworzenie unii celnej wymaga również wprowadzenia lub zreformowania takich środków, jak przyjęcie wspólnej polityki handlowej i wspólnej taryfy zewnętrznej, a także taryfy preferencyjnej wprowadzonej na mocy układów o stowarzyszeniu między UE i krajami sąsiadującymi oraz potencjalnie kandydującymi, lecz również w ramach umów o wolnym handlu z krajami trzecimi.

2.4. Celem unii celnej jest ułatwienie legalnego handlu i tym samym dążenie do zwalczania oszustw w transakcjach handlowych, a jednocześnie zablokowanie nielegalnego przepływu towarów i transakcji finansowych, które mogą być wykorzystywane do nielegalnych celów lub do działań terrorystycznych.

3. Streszczenie komunikatu

3.1. Komisja opublikowała komunikat, by zainicjować dialog w sprawie zmodernizowania unii celnej w celu uwzględnienia nowej sytuacji, jaka wytworzyła się z upływem czasu w związku z:

- wewnętrznymi wyzwaniami wynikającymi z rozszerzenia i pogłębienia UE oraz znacznymi różnicami jakościowymi i prawnymi między administracjami publicznymi, które nieuchronnie doprowadziły do zmniejszenia wpływów i proporcjonalnego wzrostu potrzeb operacyjnych,
- stale rosnącymi wyzwaniami i zagrożeniami dotyczącymi bezpieczeństwa zewnętrznego, których najważniejszymi przykładami są importowany terroryzm oraz przestępczość transgraniczna, a także kwestie wynikające z globalizacji handlu międzynarodowego, takie jak ciągle ewoluujące modele biznesowe i łańcuchy dostaw, wzrost wolumenu transakcji generowanych na podstawie umów z państwami trzecimi czy wykorzystywanie internetu;

a to z myślą o przeprowadzeniu strukturalnej reformy podstawowych aspektów unii celnej i ustanowieniu nowego modelu zarządzania.

3.2. W komunikacie Komisja podkreśla potrzebę zwiększenia wydajności funkcjonowania unii celnej przez zmodernizowanie jej architektury w celu wzmocnienia współpracy między organami celnymi UE i stworzenia struktur, które dadzą się przystosować i będą elastyczne.

3.3. Przedmiotowy komunikat nie sugeruje rozszerzenia zakresu kompetencji UE na nowe obszary, ale stanowi próbę zmodernizowania polityki unii celnej przez zwiększenie jej elastyczności i wydajności, aby umożliwić reagowanie na stale zmieniające się sytuacje.

4. Problematiczne aspekty, które należy wziąć pod uwagę

4.1. W ramach przeglądu unijnego kodeksu celnego wprowadzono istotne zmiany w celu uproszczenia i ułatwienia handlu. Jednakże prawodawstwo celne i prawodawstwo w dziedzinie swobodnego przepływu towarów pozostaje jako całość bardzo złożonym zbiorem, składającym się z 1 127 obowiązujących tekstów (umów, dyrektyw, rozporządzeń i decyzji)⁽²⁾. Utrudnia to powołanie się na odpowiednie przepisy bez wcześniejszej znajomości prawa Unii.

⁽¹⁾ Dz.U. C 229 z 31.7 2012, s. 68.

⁽²⁾ Analiza na zasadzie samooceny (ocena funkcjonowania unii celnej przeprowadzona przez krajowe organy celne). Analiza dotycząca oceny unii celnej (umowa szczegółowa nr 13 w ramach realizacji umowy ramowej nr TAXUD/2010/CC/101, DG TAXUD, 2013).

4.2. Poprzedni system wyraźnie zawierał większe niejasności, pozostawiając luki wypełniane przez krajowe przepisy prawa, co przyniosło wątpliwe skutki, które były niekorzystne dla jednolitego stosowania. Dzięki kompleksowej kodyfikacji unijnego kodeksu celnego prawo europejskie jest bezpośrednio stosowane i ma skutki bezpośrednie, chociaż jest nadal stosowane wyłącznie przez krajowe systemy celne, które znacznie się różnią pod względem organizacyjnym, co prowadzi do rozdrobnienia, większych obciążeń administracyjnych, dysfunkcji biurokracji i opóźnień⁽³⁾. Ponadto wyjątkowo długi okres przejściowy powoduje niepewność i może być niekorzystny dla przedsiębiorstw, zwłaszcza mikroprzedsiębiorstw, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) oraz konsumentów.

4.3. Organy celne są tradycyjnie odpowiedzialne za pobieranie opłat celnych i podatków pośrednich, jednak obecnie wymaga się od nich również wsparcia we wzmacnianiu granic zewnętrznych Unii oraz zwalczania nielegalnych praktyk, które są szkodliwe zarówno w wymiarze zewnętrznym, jak i wewnętrznym.

4.4. Kolejne rozszerzenia UE stwarzały coraz większe obciążenia dla modelu zdecentralizowanego, wymagając skoordynowania pracy i przekwalifikowania ponad 120 000 funkcjonariuszy celnych, istnieją bowiem fundamentalne różnice, jeśli chodzi o systemy celne, mechanizmy kontroli, infrastrukturę logistyczną – która wymaga teraz zaawansowanych technologicznie systemów – a także, jeśli chodzi o zapewnienie personelu dla urzędów celnych i dostępność zasobów.

4.5. Stosowanie nowych technologii przez przemysł europejski oraz wprowadzenie jednolitego rynku cyfrowego, wraz z proponowaną reformą systemu VAT, stanowią postępy, które jednocześnie jednak zwiększają potrzebę zapewnienia elastyczności procedur celnych i możliwości ich dostosowania do złożonego charakteru nowoczesnych transakcji. To samo dotyczy przemian w modelach produkcji i konsumpcji, wzrostu handlu międzynarodowego i globalnych zagrożeń dla rozwoju handlu światowego, które stanowią część kontekstu polityki handlowej UE.

5. Koncepcja i podstawowe zasady zarządzania unią celną

5.1. Koncepcja zarządzania służbą celną powinna opierać się na następujących elementach:

- zadania mieszane: kontrola celna i pobór ceł (czysto finansowe) z jednej strony oraz zapobieganie globalnym zagrożeniom wpływającym na Unię oraz pomoc w ich zwalczaniu z drugiej (działalność przestępcza, terroryzm, przestępczość zorganizowana, degradacja środowiska i rosnące zagrożenia wynikające z handlu towarami niebezpiecznymi),
- inwestycje w skuteczniejsze stosowanie przepisów dzięki optymalizacji zasobów materialnych, technologicznych i ludzkich, a to poprzez znaczne inwestycje w modernizację zasobów materialnych i technologicznych i nadanie priorytetu szkoleniom i gotowości zasobów ludzkich, by zwiększyć ich profesjonalizm i zapewnić rozliczalność,
- wsparcie administracyjne UE w zakresie stosowania odpowiedniego prawodawstwa w ujednolicony sposób i ściślejszego monitorowania jego stosowania,
- wzmocnienie wzajemnych powiązań między krajowymi organami celnymi,
- rozwinięcie współpracy urzędowej w celu poprawy czasu reakcji i zapewnienia możliwie kompleksowego zarządzania operacyjnego,
- międzysektorowe podejście w zakresie bezpieczeństwa między organami celnymi i organami ścigania dzięki tworzeniu synergii i wymianie informacji,
- dostosowanie do zmian wprowadzonych przez pakiet legislacyjny ustanawiający jednolity rynek cyfrowy oraz przez reformę unijnego systemu VAT,
- wykorzystanie nowych technologii i innowacji przy zapewnieniu poszanowania prywatności danych osób fizycznych i przedsiębiorstw,

⁽³⁾ Zob. na przykład opinia EKES-u w sprawie stanu unii celnej (Dz.U. C 271 z 19.9.2013, s. 66).

- nadanie priorytetu każdemu planowi ochrony konsumentów i ułatwienia odpraw celnych (w oparciu o zasadę „najpierw myśl na małą skalę”),
- zasady dobrej administracji, pewności prawa i przejrzystości,
- nacisk w pierwszej kolejności na zasoby ludzkie i zachowanie miejsc pracy.

6. Niezbędne ogólne reformy

6.1. Zgodnie z wnioskiem Komisji, popieranym przez EKES, należy zaktualizować wizję operacyjną dla unii celnej w celu stworzenia spójnej strategii z jasnym harmonogramem w oparciu o zasady wymienione powyżej i kwestie przeanalizowane poniżej.

6.2. Należy sporządzić analizę skutków i ocenę nowego unijnego kodeksu celnego, której tymczasowa wersja miałaby zostać przygotowana przed końcem 2017 r. Analiza ta powinna być wzorowana na wcześniejszych analizach, ale powinna mieć szerszy zakres i zostać przeprowadzona we wszystkich obszarach działań⁽⁴⁾, tak aby strategia mogła służyć eliminowaniu problemów, słabości, pokrywania się przepisów, niespójności i przestarzałych środków oraz aby dzięki niej kolejne kroki w tym procesie były oparte na solidnych podstawach⁽⁵⁾. W analizie należy również zwrócić szczególną uwagę na implikacje w zakresie zasobów ludzkich administracji celnej.

6.3. Należy położyć nacisk na wymianę informacji i najlepszych praktyk między organami celnymi a organami administracji przez systematyczne i metodyczne wykorzystywanie technologii informacyjnych. W tym celu należy dokonać oceny istniejących baz danych na potrzeby służb celnych.

6.4. Zdecentralizowany i przyjazny przedsiębiorcom model oparty na strukturach administracyjnych państw członkowskich może odnieść sukces tylko wówczas, gdy zostaną uwzględnione krajowe organy administracji. Konieczne jest zatem ustanowienie stałych i elastycznych struktur instytucjonalnych. Dlatego też zaproponowano utworzenie organu lub organizacji ds. wsparcia pod kierownictwem Komisji i przy zaangażowaniu Grupy ds. Polityki Celnej do celów:

- zapewnienia wsparcia w kwestiach związanych z wdrażaniem przepisów – częściowo w ramach kompleksowego przewodnika w zakresie stosowania unijnego kodeksu celnego i sposobu zorganizowania pozostałych tekstów,
- zarządzania infrastrukturą IT; obejmuje to również europejską wyższą szkołę edukacji celnej⁽⁶⁾, która na podstawie unijnych ram kompetencji celnych będzie odpowiedzialna za:
 - zapewnienie wysokiego poziomu specjalizacji oraz promowanie wiedzy fachowej w sektorze celnym w oparciu o europejskie programy szkolenia,
 - organizowanie programów działań operacyjnych i szkoleń ukierunkowanych w szczególności na kwestie bezpieczeństwa,
- opracowania kompleksowego przewodnika w zakresie unijnego kodeksu celnego i jego przepisów wykonawczych oraz ustrukturyzowania właściwego prawodawstwa,
- wspólnego zarządzania systemami elektronicznymi w celu zapewnienia dostępności informacji i procedur na jednej platformie, tak aby ułatwić działania podmiotów z państw trzecich; w tym celu należy niezwłocznie przyspieszyć eliminację papierowej formy dokumentów, tworząc wspólny punkt odniesienia w celu uproszczenia procedur, jak przewidziano w unijnym kodeksie celnym,
- ewentualnego podjęcia decyzji o wydaniu wytycznych umożliwiających szybką i bezpośrednią reakcję na nowe wyzwania.

⁽⁴⁾ Commission Communication on Blueprint of EU Customs Union governance reform [Komunikat Komisji w sprawie planu działania na rzecz reformy zarządzania unią celną UE] (DG TAXUD – A1, lipiec 2015 r.).

⁽⁵⁾ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 stycznia 2017 r. w sprawie stawienia czoła wyzwaniom związanym z wdrożeniem unijnego kodeksu celnego (2016/2017(RSP)), P8_TA(2017)0011.

⁽⁶⁾ EKES zawarł taką propozycję (utworzenie europejskiej wyższej szkoły edukacji celnej) również w opinii w sprawie unijnego kodeksu celnego (Dz.U. C 229 z 31.7.2012, s. 68). Propozycja ta nie została uwzględniona przez Komisję w ramach unijnego kodeksu celnego.

W odniesieniu do tej organizacji, EKES utrzymuje swoje stanowisko, zalecając utworzenie europejskiego zespołu szybkiego reagowania w celu wsparcia realizacji specjalistycznych i ważnych zadań organów celnych, szczególnie tych, które znajdują się na granicach zewnętrznych Unii.

6.5. EKES uważa, że Grupa ds. Polityki Celnej Komisji – która działa nieformalnie i której aktualne uprawnienia są bardzo niewielkie, a wpływ znikomy – mogłaby zacząć odgrywać znaczącą rolę na tym nowym etapie zarządzania unią celną⁽⁷⁾. EKES zaleca zatem opracowanie regulaminu i nalega, by państwa członkowskie współpracowały ze sobą, aby umożliwić temu organowi jak najskuteczniejsze działanie. Inną ważną sprawą zdaniem EKES-u jest istotne zacieśnienie istniejącej współpracy między państwami członkowskimi a grupami ekspertów w kwestiach odnoszących się do polityki celnej.

6.6. EKES uważa, że program „Cła 2020” osiągnął pozytywne wyniki w zakresie rozpowszechniania i przekazywania informacji na temat unii celnej zarówno wśród funkcjonariuszy celnych, jak i przedsiębiorstw. Jest to przydatne narzędzie współpracy między UE a krajami kandydującymi i potencjalnymi krajami kandydującymi⁽⁸⁾, a zatem jego rozszerzenie i przedłużenie po zakończeniu pierwotnie ustalonego okresu jego obowiązywania pomoże uruchomić działania przekrojowe⁽⁹⁾ dotyczące następujących kwestii:

- bieżące wysokiej jakości szkolenia i informacje dla odpowiedniego personelu na podstawie europejskich danych i modeli,
- komponent inwestycji i finansowania na potrzeby aktualizacji i modernizacji infrastruktury do nieinwazyjnej detekcji i badań laboratoryjnych oraz na potrzeby inwestycji w personel organów krajowych z myślą o ukończeniu tworzenia jednolitego systemu cyfrowego.

6.7. Ponadto EKES uważa, że program Fiscalis 2020, który ma na celu udoskonalenie systemów podatkowych państw członkowskich, mógłby również wnieść wkład w opracowanie wspólnych środków i promowanie ściślejszej współpracy między organami podatkowymi a organami celnymi na szczeblu międzynarodowym.

6.8. EKES popiera wysiłki Komisji – odzwierciedlone np. w komunikacie dotyczącym planu działania w sprawie VAT – zmierzające do wzmocnienia tej współpracy przez stworzenie zestawu narzędzi dostępnych dla organów ustawodawczych i innych organów państw członkowskich podejmujących działania na rzecz zwalczania oszustw podatkowych związanych z podatkiem VAT. Taki zestaw narzędzi przyniósłby korzyść w postaci ułatwienia przejścia na docelowy system VAT w UE dla handlu transgranicznego w oparciu o zasadę kraju przeznaczenia.

6.9. EKES popiera inicjatywy w zakresie standardów oraz inicjatywy w ramach dialogu ze Światową Organizacją Celną (WCO) i w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie statusu upoważnionego przedsiębiorcy oraz jednolitej akredytacji i certyfikacji. W związku z tym wzywa Komisję do zbadania możliwości udoskonalenia tych inicjatyw z myślą o dalszym zmniejszeniu obciążeń administracyjnych i przeszkód dla przedsiębiorstw.

6.10. W tym kontekście EKES uważa, że konieczne jest przestrzeganie i stosowanie umowy WTO o ułatwieniach w handlu, która upraszcza i precyzuje międzynarodowe procedury przywozu i wywozu, formalności celne oraz wymogi dotyczące tranzytu. Ponadto EKES uważa, że zasadnicze znaczenie ma nasilenie procesu zawierania z partnerami handlowymi umów w sprawie wzajemnej pomocy administracyjnej w pełni odzwierciedlających stale rozwijającą się współpracę handlową z państwami trzecimi.

6.11. EKES z zadowoleniem przyjmuje wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie unijnych ram prawnych dotyczących naruszeń przepisów prawa celnego oraz sankcji, nad którym prace są niestety znacznie opóźnione. Jego przyjęcie, z uwzględnieniem stanowiska Parlamentu Europejskiego wyrażonego w pierwszym czytaniu oraz argumentów przedstawionych już przez EKES⁽¹⁰⁾, przyczyniłoby się do zapewnienia większej jednolitości i większej pewności prawa.

⁽⁷⁾ Grupa ds. Polityki Celnej – członkowie (szczebel dyrektorów generalnych administracji celnych UE (E00944)).

⁽⁸⁾ Uczestniczyło 28 państw członkowskich UE oraz sześć krajów kandydujących i potencjalnych krajów kandydujących.

⁽⁹⁾ Zob. na przykład http://ec.europa.eu/taxation_customs/business/customs-cooperation-programmes/customs-2020-programme_en.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 487 z 28.12.2016, s. 57.

6.12. EKES uważa, że należy utworzyć europejski punkt kompleksowej obsługi (portal), w oparciu o zasadę pojedynczej kontroli, w celu ograniczenia do minimum obciążeń administracyjnych i radykalnego uproszczenia procedur odprawy celnej. Wymaga to natychmiastowego utworzenia unijnej bazy danych świadectw oraz automatycznej weryfikacji świadectw.

6.13. EKES jest zaniepokojony zmianami, jakie w odniesieniu do granic UE pociągnie za sobą wystąpienie z niej Zjednoczonego Królestwa. Opowiada się niemniej za tym, by negocjacje były prowadzone w sposób całkowicie przejrzysty i w dobrej wierze. Uważa, że należy podtrzymać zaangażowanie na rzecz procesu pokojowego w Irlandii Północnej i uniknąć tworzenia „twardej granicy”, aczkolwiek w sposób, który nie będzie szkodził Unii i jej interesom.

7. Szczegółowe wymagane reformy (współpraca policyjna i sądowa w sprawach karnych, środki w zakresie bezpieczeństwa i higieny oraz ochrony środowiska)

7.1. Należy tutaj położyć nacisk na ochronę granic zewnętrznych UE przed zagrożeniami dzięki rozwojowi synergii z krajami sąsiadującymi lub krajami kandydującymi i potencjalnie kandydującymi oraz z ich organami celnymi w celu zarządzania ryzykiem związanym z bezpieczeństwem w sytuacjach wyjątkowych (nadużycia finansowe i powiązana z nimi nielegalna działalność, terroryzm, incydenty sanitarne, fitosanitarne i weterynaryjne lub związane z ochroną środowiska). Z tych samych powodów należy również zbadać możliwości natężenia współpracy międzynarodowej, zwłaszcza z potencjalnymi i obecnymi partnerami handlowymi.

7.2. Należy przeprowadzić dokładną analizę potrzeby przeglądu innych szczegółowych przepisów, które obowiązują od ponad dziesięciu lat bez zmian i które mają istotny wpływ na zarządzanie unią celną. Platforma REFIT może być przydatnym narzędziem do oceny, czy ramy regulacyjne w zakresie przepisów celnych są adekwatne do zakładanych celów w tej dziedzinie. EKES podkreśla jednak, że wszelkie podejmowane reformy nie powinny stanowić przeszkody dla ułatwiania legalnego handlu lub dla ochrony praw podstawowych.

7.3. EKES docenia opracowanie i wdrażanie strategii UE i planu działania w zakresie zarządzania ryzykiem celnym i zwraca uwagę na potrzebę zintensyfikowania wysiłków w dziedzinach niewchodzących w zakres kompetencji administracji celnej, jak zauważyła Komisja w sprawozdaniu z postępów prac w roku 2016.

7.4. Ponadto EKES z zadowoleniem przyjmuje wysiłki podejmowane na poziomie dwustronnym, uważa jednak, że współpraca między organami celnymi, sądowymi i policyjnymi musi opierać się w większym stopniu na podstawach instytucjonalnych, tak aby zwiększyć skuteczność walki z finansowaniem terrorystów i handlem bronią oraz zapewnić ochronę praw własności intelektualnej, produktów podwójnego zastosowania i powiązanych z nimi technologii za pomocą kontroli opartych na analizie ryzyka, określonych w systemie zarządzania ryzykiem celnym (CRMS), oraz przy należytych uwzględnieniu strategii UE i planu działania w zakresie zarządzania ryzykiem celnym, a także planu działania Komisji na rzecz skuteczniejszego zwalczania finansowania terroryzmu. Należy także podjąć większe wysiłki w celu zwalczania zjawiska podrabiania i piractwa w sposób wydajny i skuteczny.

7.5. Konieczne jest przyspieszenie procesu zmiany rozporządzenia (WE) nr 1889/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie kontroli środków pieniężnych wwożonych do Wspólnoty lub wywożonych ze Wspólnoty, w oparciu o wyniki konsultacji publicznych oraz zalecenia Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy.

7.6. W tym celu należy dokonać przeglądu czarnej listy krajów, które odmawiają podjęcia odpowiednich środków w celu zwalczania prania pieniędzy. Listę tę odrzucił Parlament Europejski z uwagi na to, że nie w pełni odzwierciedlała obecną sytuację: dlatego należy zintensyfikować kontrole, jak przewidziano w poddawanej obecnie przeglądowi odpowiedniej dyrektywie (czwarta dyrektywa w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy).

7.7. EKES wzywa Radę i Parlament Europejski do sfinalizowania ustanowienia Prokuratury Europejskiej (EPPO), odpowiedzialnej za prowadzenie dochodzeń, ściganie i stawianie przed wymiarem sprawiedliwości sprawców przestępstw przeciwko interesom finansowym Unii. Apeluje do wszystkich stron o przyłączenie się do tych wysiłków.

7.8. Uważa również, że współpraca międzysektorowa między europejskimi organami a służbami (zdecentralizowanymi lub innymi) – takimi jak Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol), Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF), Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex), Europejska Agencja Bezpieczeństwa Morskiego (EMSA), Europejska Jednostka Współpracy Sądowej (Eurojust) i Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej (EUIPO) – powinna zostać wzmocniona i zacieśniona na podstawie strategii zintegrowanego zarządzania granicami i rozporządzenia (UE) 2016/1624 oraz ze szczególnym odniesieniem do europejskiej agendy bezpieczeństwa w celu:

- wzmocnienia dialogu między agencjami i zaangażowania służb celnych, aby umocnić działania Unii i jej obecność na granicach zewnętrznych za pośrednictwem państw członkowskich w celu zapobiegania finansowaniu działalności przestępczej, jej wykrywania i prowadzenia dochodzeń w jej sprawie,
- ustanowienia systemu wczesnego ostrzegania i wymiany danych (dzielenie się danymi o łańcuchu dostaw i istotnymi informacjami dotyczącymi ryzyka) w pełni zgodnego z przepisami prawa unijnego w dziedzinie ochrony danych osobowych, z należyтым uwzględnieniem odnowionej strategii bezpieczeństwa wewnętrznego (na lata 2015–2020),
- zmodernizowania kontroli celnych i wprowadzenia koordynacji współpracy organów celnych na poziomie UE,
- zebrania, wymiany i prowadzenia rejestru najlepszych praktyk w celu dzielenia się potencjałem i zdolnościami oraz ich kumulowania,
- przygotowania do przejścia na system inteligentnych granic.

Bruksela, dnia 20 września 2017 r.

Georges DASSIS
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
